

Kommunkoncernen Nykarleby stad

KONCERNDIREKTIV

Godkänd av stadsfullmäktige: 13.12.2001, ändrad av stadsfullmäktige § 38 19.2.2009.

Ett samfund där kommunen har bestämmande inflytande är kommunens dottersamfund. Kommunen jämte dottersamfunden bildar en kommunkoncern.

1. KONCERNDIREKTIVETS SYFTE OCH MÅLSÄTTNINGAR

Koncernanvisningarna är allmänna anvisningar, vars syfte är att

- främja uppkomsten av ett gemensamt synsätt för att uppnå de av stadsfullmäktige uppställda målen gällande hela koncernen samt att,
- ge en preciserad beskrivning av uppgifterna hos stadens olika verksamheter vid ledandet av koncernen.

Målsättningarna med koncerndirektivet bör vara att tillräckliga och riktiga uppgifter redovisas för att säkerställa uppgörandet av stadens koncernbokslut. Vidare bör målsättningarna vara att skapa förutsättningar för stadsstyrelsen i Nykarleby att på lämpligt sätt övervaka och leda verksamheten i hela koncernen. Därtill skall koncernbolagen informeras om den rådande ägarpolicy samt att säkerställa att tillräckliga anvisningar ges åt stadens representanter i de olika koncernsamfunden.

1.1. Uppgörande av koncernbokslut

Enligt 68a § i kommunallagen (fr.o.m. 2008) skall en kommun som tillsammans med dottersamfund bildar en kommunkoncern upprätta, och i sitt bokslut ta in ett koncernbokslut. Enligt bokföringsnämndens kommunsektions anvisning är syftet med koncernbokslutet att ge en rättvis bild av den ekonomiska helhet som kommunkoncernen utgör och detta erhålls endast på basis av ett regelrätt upprättat koncernbokslut.

Nykarleby stad uppgör fr.o.m. 2008 ett fullständigt koncernbokslut som omfattar koncernbalans, koncernresultaträkning och finansieringsanalys för koncernen samt noter till dessa. Ur bilaga 1 framgår Nykarleby stads koncern den 31.12.2008. Enligt kommunsektionens beslut fick Nykarleby stad utelämnas Stiftelsen Nykarleby sjukhem från sin koncern fr.o.m. 1998. Intressesamfunden har under ett antal år (2000-2007) inte direkt ingått i koncernbokslutet. Fr.o.m. bokslutet 2008 skall för dessa medtas koncernens andel av intressesamfundens vinst eller förlust samt förändringen av eget kapital som motsvarar ägandet. I konsolideringen av intressesamfunden iaktas väsentlighetsprincipen.

2. VEM OCH VAD GÄLLER KONCERN DIREKTIVET

Enligt BokfL 1:5 anses en bokföringsskyldig ha bestämmande inflytande i ett målföretag då den bokföringsskyldige:

- 1) innehar mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar i målföretaget och denna röstmajoritet grundar sig på ägande, medlemskap, bolagsordningen, bolagsavtalet eller därmed jämförbara stadgar eller något annat avtal, eller
- 2) innehar rätt att utse eller avsätta flertalet av ledamöterna i målföretagets styrelse eller motsvarande organ eller i ett organ som har denna rätt, och rätten grundar sig på samma omständigheter som den röstmajoritet som avses i 1 punkten.

När den röstandel som avses i 1 mom. räknas ut, beaktas inte en röstningsbegränsning som följer av lag eller av målföretagets bolagsordning, bolagsavtal eller därmed jämförbara stadgar.

Utöver det som föreskrivs i 1 och 2 mom. anses den bokföringsskyldige ha bestämmande inflytande i målföretaget, om den bokföringsskyldige och målföretaget står under gemensam ledning eller den bokföringsskyldige på annat sätt faktiskt utövar bestämmande inflytande i målföretaget.

Vid beräkandet av det sammanlagda röstetalet i ett målföretag beaktas inte de röster som hänför sig till aktier eller andelar som innehas av målföretaget eller av ett dotterföretag som avses i 6 §. Röstetalen för en person som handlar i eget namn, men för någon annans räkning anses tillhöra den för vars räkning personen handlar.

Till en bokföringsskyldigs röstetal och rätt enligt 1 mom. räknas inte de röster eller den rätt som hör samman med

- 1) de aktier eller andelar i målföretaget som den bokföringsskyldige besitter för någon annan persons räkning än sig själv eller för en annan sammanslutnings räkning i vilken den bokföringsskyldige har bestämmande inflytande än målföretaget,
- 2) de aktier eller andelar i målföretaget som den bokföringsskyldige fått som säkerhet, om den bokföringsskyldige måste utöva därmed förenade rättigheter i enlighet med säkerhetsställarens anvisningar, eller
- 3) aktier eller andelar i målföretaget vilka den bokföringsskyldige besitter med stöd av långivning som hör till sedvanlig affärsverksamhet, om den bokföringsskyldige måste använda den rösträtt som är förenad med aktierna eller andelarna i enlighet med säkerhetsställarens intressen.

3. STADENS VISION OCH MÅLSÄTTNINGAR

Nykarleby stads vision inför framtiden bygger på följande antaganden:

”Vi tror på vår egen förmåga att skapa en tilltalande kommun. Genom aktiv utveckling och ständig förändring, genom samverkan och delaktighet utformas servicen till invånarna.”

Nykarleby stads målsättning lyder som följande:

”Vi vill skapa nya möjligheter för individen och kommunen till en god och behovsbaserad service”

Koncernsamfundens verksamhetsidéer kan preciseras kontinuerligt, men de bör ligga i linje med hela koncernens målsättning som lyder enligt följande:

”Kommunkoncernen Nykarleby stad eftersträvar en sund ekonomisk drift i alla avseenden. Verksamheten och servicen skall vara behovsbaserad, icke vinstdrivande men dock självbärande.”

4. KONCERNSTYRNING OCH LEDNING

4.1. Koncernledningen och dess uppgifter

Stadsfullmäktige i Nykarleby stad

- fastställer ägarpolitiken
- godkänner de allmänna målen och verksamhetsprinciperna för ledning av kommunkoncernen
- har den högsta kontrollen över kommunkoncernens verksamhet
- fattar beslut om de centrala målen för kommunkoncernens verksamhet och ekonomi
- utser stadens representanter till samkommunernas högsta beslutande organ
- godkänner koncerndirektiven och därmed principerna för koncernstyrningen.

De samfund som hör till koncernen medverkar för sin del till att de mål som fullmäktige har ställt upp nås. Kommunens företrädare i dottersamfundens förvaltningsorgan skall verka för att de mål som fullmäktige har ställt upp nås.

Stadsstyrelsen i Nykarleby stad

- leder kommunkoncernen
- svarar för att tillsynen över samfunden är i ordning
- ger detaljerade anvisningar utöver koncerndirektivet
- utser stadens representanter till bolagens eller samfundens förvaltningsorgan, om inte annat separat har bestämts
- ger anvisningar till de personer som företräder staden i de olika koncernsamfundens förvaltningsorgan om hur staden ställer sig till de frågor som behandlas
- informerar i samband med verksamhetsberättelsen stadsfullmäktige om koncernsamfundens verksamhet

- följer upp koncernsamfundens verksamhet och gör vid behov förslag till åtgärder för att avhjälpa observerade brister.

Nämnderna i Nykarleby stad

- övervakar de koncernsamfund som hör till nämndens kompetens och meddelar stadsstyrelsen om väsentliga händelser och eventuella missförhållanden de observerar.

Stadsdirektören:

- ansvarar för stadens (modersamfundets) del för den operativa ledningen av kommunkoncernen
- följer upp hur ägarpolicyen fullföljs och meddelar stadsstyrelsen de väsentliga händelser och eventuella missförhållanden som varseblivits.
- anordnar måldiskussioner med koncernsamfundets ledning

Stadsdirektören och kanslicheferna:

- sköter uppföljningen av koncernsamfundens verksamhet och ekonomi samt
- meddelar stadsstyrelsen de väsentliga händelser och eventuella missförhållanden de varseblir.

4.2. Val av representanter till förvaltningsorganen i koncernsamfunden

Vid tillsättande av företrädare i Nykarleby stads koncernsamfunds förvaltningsorgan bör vikt fästas vid att:

- personer som deltar i ägarstyrningen och ägartillsynen över samfundet har företagsekonomisk sakkunskap och sakkunskap på koncernsamfundets område.
- företrädarna har kompetens att bedöma ledningen av koncernsamfundet utgående från verksamhetsidé, strategierna och de mål som uppställts för verksamheten
- företrädarna bör kunna hålla sig à jour med utvecklingen inom branschen
- god förvaltningssed i kommunkoncernen följs när ärenden som gäller målföretagen behandlas. Samfundsjäv tillämpas enligt 52 § i kommunallagen vid val av kommunens företrädare i koncernbolagens förvaltningsorgan.

4.3. Anvisningar till stadens företrädare

Enligt 23 § 2 mom. i KomL ger kommunstyrelsen eller någon annan i en instruktion förordnad kommunal myndighet vid behov dem som företräder kommunen i olika samfunds och stiftelsers förvaltningsorgan anvisningar om hur kommunen ställer sig till de frågor som behandlas. Viktigare frågor kan beredas och föreläggas kommunstyrelsen för beslut, vilka ges som anvisning till företrädaren.

Till stadsstyrelsens uppgifter hör att ge anvisningar till de personer som företräder kommunen i olika samfund och stiftelser i frågor som tas till behandling inom samfunden. Med en instruktion kan uppgiften även delegeras till en annan myndighet. Om en person som valts till kommunens företrädare i ett bolags förvaltning befinner sig i en situation där hon/han kunde tvingas gå emot stadens intressen bör hon/han be om klara handlingsdirektiv från staden och i sista hand avgå från styrelsen.

4.4. Införskaffande av stadsstyrelsens ställningstagande

Stadsstyrelsens ställningstagande skall alltid införskaffas före beslutsfattande, då beslutet väsentligt inverkar på stadens ekonomiska ansvar. Ställningstagande skall åtminstone införskaffas i följande fall:

- beviljande av borgen för ett annat bolags skulder
- köp av ett annat bolags aktier
- beviljande av annan förbindelse, som leder till betydande ekonomiskt ansvar
- ändring av verksamhetsområde
- stadens representant anser att ett beslut som fattas i bolaget strider mot stadens intresse.

4.5. Upplysningar till Nykarleby stad

Åtminstone följande uppgifter behövs från stadens koncernbolag

I samband med den årliga budgeten:

- driftsutgifter
- investeringar
- upptagning av lån
- eventuella övriga uppgifter enligt direktiv från stadens ekonomikontor

I samband med bokslutet:

- uppgifter som behövs för att göra upp koncernbokslutet
 - hela bokslutet, d.v.s. balansräkning, resultaträkning och finansieringsanalys med bokslutsspecifikationer, noter samt verksamhetsberättelser
 - uppgifter om vilka skulder respektive fordringar ert bolag har på Nykarleby stad och andra bolag inom koncernen per sista december.
 - uppgifter om bokförda interna intäkter och kostnader så att de bokförts lika stora före elimineringen.
 - fastighetsdottersamfund bör meddela räkenskapsperiodens planavskrivningar samt den enligt avskrivningsplanen oavskrivna delen av anskaffningsutgiften

för materiella tillgångar, om beloppet för ifrågavarande tillgångar är väsentliga och om avskrivningarna väsentligt avviker från avskrivningarna enligt den avskrivningsplan som tillämpas av kommunen. Enligt väsentlighetsprincipen och principen om ekonomiskt tänkande kan olika avskrivningsplaner inom en kommunkoncern kvarstå utan att de förenhetligas i samband med sammanställningen om skillnaderna inte är väsentliga.

- verksamhetsöversikt, som granskar hur verksamhetsplanen har realiserats, avvikelser och korrigerande åtgärder
- uppföljning av nyckeltal
- eventuella övriga uppgifter enligt direktiv från stadens ekonomikontor

Övriga uppgifter:

- budgetjämförelse kvartalsvis
- budgetändringar under verksamhetsåret.
- enligt direktiv från stadens ekonomikontor avstäms koncerninterna fordringar och skulder den 30.10. varje år

Delfaktorerna för ekonomisk framgång är lönsamhet, likviditet och soliditet; dessa anges alltid i koncernbolagens bokslut.

Nyckeltalen finns närmare presenterade i bilaga 2.

Årlig rapportering (enligt kalenderåret) ges av stadens koncernsamfund med beaktande av att ovannämnda uppgifter behövs för att säkerställa att ett koncernbokslut kan uppgöras.

Bokföringslagen iakttas med beaktande av att enhetliga principer bör följas för bl.a. värdering och periodisering. Avstämningar gällande bl.a. försäljningsfordringar och leverantörsskulder koordineras i samband med bokslut och andra avstämningar.

Eftersom det av kommunerna krävs att koncernbokslutet är behandlat i stadsstyrelsen före utgången av mars månad bör dessa uppgifter finnas Nykarleby stad / stadskamreren till handa senast den 20 februari efter verksamhetsårets utgång.

5. REVISION

Enligt KomL § 71 skall stadens revisionsnämnd se till att granskningen av kommunen och dess dottersamfund samordnas.

Till revisor i stadens dotterbolag väljs minst en av kommunens revisorer. För affärsverket väljs samma revisionssamfund som för staden.

Stadens revisor skall granska att stadens koncernbokslut är riktigt uppgjort samt att koncerntillsynen har ordnats på behörigt sätt.

Revisionsnämnden har i uppgift att utvärdera hur de av stadsfullmäktige uppsatta målen uppnåtts även i koncernen.

6. FINANSIERING

Kommunkoncernens ekonomi bör planeras och skötas utgående från en gemensam, ekonomisk helhet. Vid koncernens finansieringsförsörjning är det bra att utnyttja kommunens kreditvärdighet och försöka utverka volymfördelar. Finansierings- och placeringsverksamheten bör vara kostnadsmedveten och ge avkastning, men ändå vara riskfri.

7. INFORMATION OM KONCERNEN

KomL 29 § 2 mom. ålägger kommunen att på lämpligt vis ge invånarna information om samfundens eller stiftelsens verksamhet. Nykarleby stads koncernsammansättning, fullständiga koncernbokslut presenteras årligen tillsammans med staden officiella bokslut.

Vid behov kan även stadsstyrelsen och stadsdirektören ge information om aktuella ärenden.

8. SAMARBETE

Stadens representanter skall agera så att koncernsamfundets verksamhet är förenligt med stadens mål och att modersamfundet och koncernsamfunden samarbetar då det är till nytta med tanke på hela koncernen. Samarbete kan bedrivas bl.a. i följande ärenden:

- finansiering
- riskhantering
- personalpolitik
- olika slags stödservice
- upphandlingsfrågor

9. KONCERNDIRJEKTIVETS KARAKTÄR

Koncerndirektivet är bindande till sin karaktär och skall behandlas vid dottersamfundens bolagsstämmor eller i motsvarande förvaltningsorgan, då samfundsformen är en annan än aktiebolag.

För samkommunernas del tillämpas ovan stående anvisningar i tillämpliga delar.

BILAGA TILL KONCERN DIREKTIVET - RELATIONEN MELLAN AFFÄRS- VERKET NYKARLEBY KRAFTVERK OCH KONCERNEN

Bilagan godkänd av stadsfullmäktige 19.5.2005 § 55

Bilagan reviderad av stadsfullmäktige 19.02.2009 § 38

1 §

AFFÄRSVERKETS VERKSAMHET OCH MÅLSÄTTNING

Affärsverket Nykarleby kraftverk (nedan benämnt "affärsverket") handhar verksamheter inom följande områden;

1. Elektricitet: distribution, handel samt produktion
2. Vatten: distribution och produktion
3. Avloppshantering
4. Fjärrvärme, värmeproduktion
5. Annan affärsmässig verksamhet som tillhör kommunens kompetens (t.ex. försäljning av personaltjänster till Kovjoki Vatten Ab).

Affärsverket har som mål att leverera prismässigt konkurrenskraftiga varor och tjänster av god kvalitet till privathushåll, näringsliv och industri i Nykarleby.

Affärsverket skall årligen prestera en avkastning på 7 % av grundkapitalet. Avkastningen är inte bunden till det verkliga resultatet Affärsverket förmår prestera.

2 §

EKONOMI

2.1 BUDGET OCH BOKSLUT

Affärsverkets budget utgör en separat del av stadens budget och ekonomiplan.

Direktionen skall senast den sista september lägga fram ett förslag till affärsverkets budget och ekonomiplan för tre år, i vilken ingår resultaträkningsdel, investeringsdel och finansieringsdel. I stadens budget sätts målen för affärsverkets verksamhet och ekonomi.

Utgifts- och inkomstposter i stadens budget som enligt kommunallagen § 87e är bindande för affärsverket är:

- Ersättning för kapital som staden placerat (avkastning på grundkapital)
- Stadens verksamhetsstöd till affärsverket
- Stadens kapitalplacering och affärsverkets återbetalningar av kapital till staden.

Direktionen skall besluta om affärsverkets budget för det följande kalenderåret senast före utgången av kalenderåret i enlighet med de bindande mål, utgifts- och inkomstposter som fastställts i stadens budget. Affärsverkets budget skall iakttas i affärsverkets verksamhet och ekonomi.

Bokföringen för ett affärsverk skall särredovisas i stadens bokslut och affärsverket skall upprätta ett särskilt bokslut för räkenskapsperioden, som är kalenderåret, samt tillställa det stadsstyrelsen för behandling. Affärsverkets särskilda bokslut sammanställs i stadens bokslut. Affärsverkets bokslut undertecknas av direktören och direktionens ledamöter.

Beslut om lån fattas av direktionen inom de ramar som fullmäktige ger vid budgetbehandlingen. Beslut om borgensförbindelse och ställande av annan säkerhet för någon annans skuld fattas alltid av fullmäktige.

2.2 AVKASTNING

Affärsverket äger rätt till att disponera ett eventuellt överskott utöver den i § 1 fastställda avkastningen som uppstått då verksamheten bedrivits enligt de principer som angivits i denna bilaga. Koncernen har inte skyldighet att bidra till ett eventuellt underskott som uppstått under motsvarande premisser.

Det ekonomiska överskott affärsverket förmår producera skall i första hand användas inom framtida nödvändiga saneringsprojekt gällande el-, vatten- och avloppsnät samt fjärrvärmenät.

Ett eventuellt likviditetsöverskott finns till koncernens förfogande. Ifall likviditetsöverskottet utnyttjas betalar koncernen en marknadsmässig ränta till affärsverket.

2.3 INVESTERINGAR

Affärsverket skall årligen tillse att det utöver den fastställda avkastningen sker behövliga investeringar samt reinvesteringar i infrastruktur (el-, vatten-, avlopps- och fjärrvärmenät). Den tekniska livslängden för befintlig infrastruktur är i medeltal 35 år. För reinvestering (sanering) reserveras årligen 3 % av återanskaffningsvärdet

$$3 \% / \text{år} \approx (100 \% / 35 \text{ år})$$

Affärsverket bör genom investeringar i samägda bolag garantera en på lång sikt förmånlig införskaffning av elkraft och material.

3 §

PRISSÄTTNING AV TJÄNSTER

Prissättningen av affärsverkets tjänster bör inte överstiga en nivå som motsvarar landets medelnivå. Detta dock med beaktande av yttre lokala faktorer som affärsverket inte kan påverka. Som yttre faktorer kan räknas verksamhetens småskalighet, myndighetspåbud samt ett geografiskt utspritt verksamhetsområde.

DIREKTIONEN OCH DESS UPPGIFTER SAMT BESLUTANDERÄTT

Affärsverkets direktion utgör en i kommunallagen § 17 mom. 3 p. 2 avsedd direktion. Direktionen består av 5 medlemmar jämte personliga ersättare. Fullmäktige utser direktionen för fullmäktiges mandatperiod och väljer ordförande och viceordförande, som skall vara fullmäktigeledamöter.

Direktionens uppgifter:

1. Leda och övervaka affärsverkets verksamhet och ansvara för att det av stadsfullmäktige fastställda ekonomiska resultatet uppnås enligt sunda affärsmässiga principer
2. Ansvara för att affärsverkets förvaltning och verksamhet samt den interna tillsynen ordnas på behörigt sätt
3. Besluta om utvecklandet av affärsverkets verksamhet inom ramen för de mål som fullmäktige satt för verksamheten och ekonomin samt följa och rapportera hur målen nås.
4. Bereda ärenden för stadsstyrelsen och verkställa av stadsstyrelsen gjorda beslut
5. Godkänna affärsverkets budget och ekonomiplan samt även besluta om ev. ändringar i den
6. Besluta om vem som har rätt att teckna affärsverkets namn
7. Bevaka affärsverkets intressen och företräda kommunen och föra dess talan inom affärsverkets uppgiftsområde.
8. Handa uppföljningen av resultatbonus som uppgjorts enligt gällande kollektivavtal
9. Bli informerad av styrelserepresentanter till sådana samägda bolag och samfund vars verksamhet är av stor betydelse för en effektiv operativ ledning av affärsverket.
10. Beslutande rätt om el- och vattenanskaffning samt värmeproduktion och avloppsvattenhantering via avtal eller genom delägarskap i produktionsföretag med syfte att säkerställa tillgång på förmånlig och tillräcklig mängd råvaror och tjänster.
11. Fastställa tariffer och prissättning av tjänster inom ramen för resultatansvaret med beaktande av myndighetsförordningar
12. Fastställandet av affärsverkets organisation och godkännande av befattningsbeskrivningar
13. Avskrivning av fordringar eller beviljande av lättnader gällande avgifter och ersättningar.
14. Direktionen kan genom särskilt beslut delegera beslutanderätt till tjänsteman.

OFFENTLIGHET

Affärsverkets verksamhet skall basera sig på sunda affärs- och marknadsmässiga principer. Verksamheten måste följa gällande konkurrens- samt annan lagstiftning. Detta innebär att affärsverket inte kan följa alla de allmänna offentlighetsprinciper som gäller för offentlig verksamhet.

DIREKTÖREN OCH AFFÄRSVERKET

Affärsverket förestås av en verkställande direktör som står i tjänsteförhållande till staden och som stadsfullmäktige utser. Direktören lyder under direktionen.

Direktörens uppgifter:

1. Utveckla och leda affärsverkets verksamhet ekonomiskt och affärsmässigt enligt de direktiv och ramar som stadsfullmäktige angett.
2. Se till att direktionens beslut verkställs och informera direktionen om åtgärder och händelser som är betydelsefulla med tanke på affärsverkets verksamhet.
3. Föra direktionens talan, om inte annat bestäms.

I befattningsbeskrivningar avgörs frågor om personalens behörighet, kompetens, ersättare, förmansställning, befogenheter samt arbetsuppgifter. Befattningsbeskrivningen för verkställande direktör godkänns av stadsstyrelsen och övriga av direktionen.

BILAGA 2

NYCKELTAL FÖR LÖNSAMHETEN

AVKASTNING PÅ INVESTERAT KAPITAL I %:

$$\frac{100 * (\text{Resultat före extraordinära poster} + \text{Räntekostnader})}{\text{Investerat kapital}}$$

ÅRSBIDRAGSPROCENT:

$$100 * \frac{\text{Årsbidrag}}{\text{Omsättningen}}$$

AVKASTNING PÅ EGET KAPITAL

$$100 * \frac{\text{Totalresultat}}{\text{Summa eget kapital}}$$

NYCKELTAL FÖR LIKVIDITETEN

KASSALIKVIDITET (QUICK RATIO)

$$\frac{\text{Finansieringstillgångar}}{\text{Kortfristiga skulder – erhållna förskott}}$$

BALANSLIKVIDITET (CURRENT RATIO):

$$\frac{\text{Finansieringstillgångar} + \text{omsättningstillgångar}}{\text{Kortfristiga skulder}}$$

OMSÄTTNINGSTILLGÅNGARNAS OMLOPPSHASTIGHET:

$$\frac{\text{Omsättning} - \text{Försäljningsbidrag}}{\text{Omsättningstillgångar}} = \frac{\text{Rörliga kostnader}}{\text{Omsättningstillgångar}}$$

NYCKELTAL FÖR SOLIDITETEN

SOLIDITETSGRAD:

$$\frac{\text{Eget kapital}}{\text{Totalt kapital}}$$

LÅNESKÖTSELBIDRAG:

$$\frac{\text{Årsbidrag} + \text{Räntekostnader}}{\text{Räntekostnader} + \text{Låneamorteringar}}$$